

Profilová zkouška z českého jazyka a literatury

Profilová část maturitní zkoušky z českého jazyka a literatury se dělí na dvě části – **písemnou a ústní**.

Písemná část

Žák má za úkol vytvořit souvislý text odpovídající slohové práci na vybrané téma s určeným způsobem zpracování. Minimální rozsah textu je stanoven na **250 slov**. Celkový čas vymezený na vypracování písemné práce je **110 minut** včetně času na volbu zadání. Při konání písemné práce má žák možnost použít Pravidla českého pravopisu. Ředitel školy stanoví **čtyři** zadání, ze kterých si žák bude moci vybrat. Zadání bude zpřístupněno bezprostředně před zahájením zkoušky. Po zahájení zkoušky si žák jedno zadání zvolí. Zadání písemné práce obsahuje název zadání, způsob zpracování a popřípadě výchozí text k zadání. Součástí výchozího textu k zadání může být i obrázek, graf. Zadání jsou stejná pro všechny žáky všech maturitních oborů a písemná zkouška se koná ve stejný den a čas.

Ústní část

Žák je zkoušen z jím vylosovaného tématu (literárního díla) uvedeného na žákově seznamu literárních děl. Příprava před ústní zkouškou trvá **15 minut** a žák má k dispozici pracovní list. Nejsou povoleny žádné pomůcky. Ústní zkouška trvá maximálně **15 minut**.

Ředitel školy určí **75 literárních děl** (podrobně viz Příloha č. 1), z nichž si žák připraví vlastní seznam literárních děl, z něž pak losuje jeden pracovní list (jedno literární dílo). V jeden den není možné losovat dvakrát pracovní list ke stejnému literárnímu dílu.

Zkouška se skládá ze **3 částí**: analýza uměleckého textu, literárněhistorický kontext a analýza neuměleckého textu. Zkouška probíhá formou řízeného rozhovoru s využitím pracovního listu obsahujícího úryvek z uměleckého textu a úryvek z neuměleckého textu. Při ústní zkoušce jsou ověřovány také znalosti a dovednosti žáka vztahující se k učivu o jazyce a slohu. Součástí hodnocení je i celkový projev, soulad s jazykovou normou a jazyková kultura, které jsou hodnoceny po celou dobu ústní zkoušky.

Kritéria hodnocení profilové části maturitní zkoušky z českého jazyka a literatury

Obě části profilové maturitní zkoušky jsou hodnoceny zvlášť.

Písemná část

Písemná práce se hodnotí podle tří oblastí kritérií (podrobně viz Příloha č. 2):

- Vytvoření textu podle zadaných kritérií (pásmo 1)
Pásmo 1A – dodržení tématu, dodržení stanovené délky (minimálně 250 slov)
Pásmo 1B – dodržení slohového útvaru, celková úroveň jeho vypracování
- Funkční užití jazykových prostředků (pásmo 2)
Pásmo 2A – pravopis (včetně interpunkce ve větě), tvarosloví, slovtvorba
Pásmo 2B – slovní zásoba: adekvátnost jazykových prostředků vzhledem ke slohovému útvaru, přesnost označení, použití označení v odpovídajícím významu, nadbytečná vyjádření, opakování slov, celková šíře a pestrost slovní zásoby
- Syntaktická a kompoziční výstavba textu (pásmo 3)
Pásmo 3A – větná syntax: výstavba vět a souvětí (včetně interpunkce v souvětí), vazby, slovosled, odkazování v textu, prostředky textové návaznosti
Pásmo 3B – nadvětná syntax, koherence textu: strukturovanost a členění textu (úvod, stať, závěr, členění na odstavce), soudržnost textu (nesourodost informací, nesouvislosti, změny časů, celkový způsob vedení argumentace)

Každé dílčí kritérium (pásmo) je hodnoceno body na škále v rozmezí 0–5 bodů. Maximální počet bodů, který může žák získat, je **15 bodů** (hranice úspěšnosti je 44 % čili **7 bodů**).

Pokud je písemná práce v pásmu 1A nebo v pásmu 1B hodnocena počtem bodů 0, není dále předmětem hodnocení a celkový počet bodů za písemnou práci je 0.

Body jsou odstupňovány následovně (podrobně se slovním komentářem viz Příloha č. 2):

0–3 chyby = 5 bodů

4–6 chyb = 4 body

7–9 chyb = 3 body

10–12 chyb = 2 body

13–15 chyb = 1 bod

16 a více chyb = 0 bodů

Hodnocení

výborný	15–14 bodů
chvalitebný	13–12 bodů
dobry	11–9 bodů
dostatečný	8–7 bodů
nedostatečný	6–0 bodů

Ústní část

Ústní část se hodnotí podle čtyř oblastí kritérií:

1. Analýza uměleckého textu
 - I. Zasazení výňatku do kontextu díla, téma/motiv, časoprostor, kompoziční výstavba, literární druh a žánr
 - II. Vypravěč / lyrický subjekt, postavy, vyprávěcí způsoby, typy promluv, veršová výstavba
 - III. Jazykové prostředky a jejich funkce ve výňatku, tropy a figury a jejich funkce
2. Literárněhistorický kontext

Kontext autorovy tvorby, literární / obecně kulturní kontext
3. Analýza neuměleckého textu
 - I. Souvislost mezi uměleckým a neuměleckým textem, hlavní myšlenka textu, podstatné a nepodstatné informace, různé možné způsoby čtení a interpretace textu, domněnky a fakta, komunikační situace (např. účel, adresát)
 - II. Funkční styl, slohový postup, slohový útvar, kompoziční výstavba výňatku, jazykové prostředky a jejich funkce ve výňatku
4. Celkový projev, soulad s jazykovou normou, jazyková kultura

Zkouška se skládá ze **3 částí**: analýza uměleckého textu, literárněhistorický kontext a analýza neuměleckého textu a je hodnocena podle výše uvedených dílčích kritérií 1 až 3. Čtvrté kritérium je aplikováno na celou ústní zkoušku.

Každé dílčí kritérium je hodnoceno body na škále v rozmezí 0–4 body. Za první kritérium lze tedy získat maximálně 12 bodů, za druhé kritérium maximálně 4 body, za třetí kritérium maximálně 8 bodů a za čtvrté kritérium maximálně 4 body. Maximální počet bodů, které tudíž může žák získat, je **28 bodů** (hranice úspěšnosti je 44 % čili **12 bodů**).

Hodnocení

výborný	28–25 bodů
chvalitebný	24–20 bodů
dobrá	19–16 bodů
dostatečný	15–12 bodů
nedostatečný	11–0 bodů

Žák vykoná ústní část profilové maturitní zkoušky z českého jazyka, pokud dosáhne minimální hranice 12 bodů.

Je-li žák v části 1 Analýza uměleckého textu hodnocen počtem 0 bodů, není již dále hodnocen podle ostatních kritérií a celkový počet bodů za ústní zkoušku je 0 bodů.

Celkové hodnocení profilové zkoušky z českého jazyka

Hodnocení písemné práce tvoří 40 % a hodnocení ústní zkoušky 60 % celkového hodnocení. Žák vykoná profilovou zkoušku z českého jazyka úspěšně, pokud úspěšně vykoná obě části zkoušky – písemnou práci a ústní zkoušku. V případě, že žák některou část zkoušky nevykoná úspěšně, koná v opravném termínu pouze tu část zkoušky, kterou nevykonal úspěšně.

Příloha č. 1 – Školní seznam titulů z české a světové literatury k ústní maturitní zkoušce z českého jazyka

a) Světová a česká literatura do konce 18. století (2)

1. <u>Boccaccio, Giovanni</u>	Dekameron , 2010, Levné knihy, Radovan Krátký
2. <u>Cervantes, Miguel de</u>	Důmyslný rytíř don Quijote de la Mancha , 2005, Levné knihy, Václav Černý
3. <u>Defoe, Daniel</u>	Robinson Crusoe , 1963, Státní nakladatelství dětské knihy, J. V. Pleva
4. <u>Molière</u>	Lakomec , 2008, Artur, Vladimír Mikeš
5. <u>Shakespeare, William</u>	Kupec benátský , 1956, Naše vojsko, E. A. Saudek
6. <u>Shakespeare, William</u>	Othello, benátský mouřenín , 1964, Klub čtenářů, E. A. Saudek
7. <u>Shakespeare, William</u>	Romeo a Julie , 2010, Artur, Josef Topol
8. <u>Shakespeare, William</u>	Zkrocení zlé ženy , 1956, Naše vojsko, E. A. Saudek

b) Světová a česká literatura 19. století (3)

9. <u>Austenová, Jane</u>	Pýcha a předsudek , 2008, Leda, Eva Kondrysová
10. <u>Brontëová, Charlotte</u>	Jana Eyrová , 2013, Dobrovský, Petr Polák
11. <u>Čelakovský, František Ladislav</u>	Ohlas písní českých
12. <u>Erben, Karel Jaromír</u>	Kytice z pověstí národních
13. <u>Gogol, Nikolaj Vasiljevič</u>	Revizor , 1967, Artur, Zdeněk Mahler
14. <u>Havlíček Borovský, Karel</u>	Král Lávra
15. <u>Hugo, Victor</u>	Bídníci (Ubožáci) , 2010, Academia, Zdeňka Pavlousková
16. <u>Hugo, Victor</u>	Chrám Matky Boží v Paříži , 2014, Dobrovský, Gustav Winter a Alois Krb
17. <u>Mácha, Karel Hynek</u>	Máj
18. <u>Maupassant, Guy de</u>	Miláček , 1967, Mladá fronta, Břetislav Štorm
19. <u>Mrštíkovi, Alois a Vilém</u>	Maryša
20. <u>Neruda, Jan</u>	Povídky malostranské
21. <u>Němcová, Božena</u>	Babička
22. <u>Němcová, Božena</u>	Divá Bára

23. Puškin, Alexandr Sergejevič
24. Tolstoj, Lev Nikolajevič
25. Tyl, Josef Kajetán
26. Zola, Émile
27. Wilde, Oscar

Evžen Oněgin, 1987, Odeon, Olga Mašková
Anna Kareninová, 1976, Odeon, Taťjana Hašková
Strakonický dudák
Zabiják, 2015, Dobrovský, Jiří Guth
Obraz Doriana Graye, 2013, Dobrovský,
Jaromír A. Máša

c) Světová literatura 20. a 21. století (4)

28. Fitzgerald, Francis Scott
29. Christie, Agatha
30. Deník Anny Frankové
31. Exupéry, Antoine de Saint
32. Golding, William
33. Hemingway, Ernest
34. F., Christiane
35. Kesey, Ken
36. Nabokov, Vladimír
37. Orwell, George
38. Orwell, George
39. Puzo, Mario
40. Remarque, Erich Maria
41. Remarque, Erich Maria
42. Rolland, Romain
43. Salinger, Jerome David
44. Shaw, George Bernard
45. Steinbeck, John
46. Styron, William

Velký Gatsby, 2015, Rozmluvy, Rudolf Červenka a
Alexander Tomský
Deset malých černoušků, 1988, Odeon, J. Z. Novák
2012, Triáda, Miroslav Drápal
Malý princ, 1977, Albatros, Zdeňka Stavinohová
Pán much, 2014, Maťa, Heda Kovalyová
Stařec a moře, 1961, Státní nakladatelství krásné
literatury a umění, František Vrba
My děti ze stanice ZOO, 1995, Oldag, Zuzana
Soukupová
Vyhoďme ho z kola ven, 1980, Odeon, Jaroslav
Kořán
Lolita, 1991, Odeon, Pavel Dominik
Farma zvířat, 2015, Argo, Gabriel Gössel
1984, 2009, Levné knihy, Eva Šimečková
Kmotr, 2013, Knižní klub, Tomáš Korbař
Na západní frontě klid, 1967, Naše vojsko,
František Gel
Tři kamarádi, 1962, Státní nakladatelství krásné
literatury a umění, Karel Houba
Petr a Lucie, 1983, Melantrich, Jaroslav Zaorálek
Kdo chytá v žitě, 2015, Knižní klub, Luba a Rudolf
Pellarovi
Pygmalion, 2007, Artur, Milan Lukeš
O myších a lidech, 2013, Alpress, Vladimír Vondráček
Sophiina volba, 1985, Odeon, Radoslav Nenadál

d) Česká literatura 20. a 21. století (5)

47. Bezruč, Petr
48. Čapek, Karel
49. Čapek, Karel
50. Čapek, Karel
51. Čapek, Karel
52. Dyk, Viktor
53. Fuks, Ladislav
54. Havel, Václav
55. Hrabal, Bohumil

Slezské písně
Bílá nemoc
Matka
R. U. R.
Válka s mloky
Krysař
Spalovač mrtvol
Audience
Obsluhoval jsem anglického krále

56. Hrabal, Bohumil
57. Hrabal, Bohumil
58. Hrabě, Václav
59. Jirotka, Zdeněk
60. Kantůrková, Eva
61. Kundera, Milan
62. Kundera, Milan
63. Nezval, Vítězslav
64. Olbracht, Ivan
65. Otčenášek, Jan
66. Pavel, Ota
67. Poláček, Karel
68. Seifert, Jaroslav
69. Svěrák, Zdeněk
70. Škvorecký, Josef
71. Švandrlík, Miloslav
72. Vančura, Vladislav
73. Viewegh, Michal
74. Viewegh, Michal
75. Wolker, Jiří

Ostře sledované vlaky
Postřižiny
Blues pro bláznivou holku
Saturnin
Přítelkyně z domu smutku
Směšné lásky
Žert
Manon Lescaut
Nikola Šuhaj loupežník
Romeo, Julie a tma
Smrt krásných srnců
Bylo nás pět
Maminka
Kolja
Zbabělci
Černí baroni
Rozmarné léto
Báječná léta pod psa
Román pro ženy
Těžká hodina

Příloha č. 2 – Kritéria hodnocení písemné práce z českého jazyka

	0	1	2	3	4	5
1 A	<ul style="list-style-type: none"> Text se nevztahuje k zadanému tématu. 	<ul style="list-style-type: none"> Text se od zadaného tématu podstatně odklání a/nebo je téma zpracováno povrchně. 	<ul style="list-style-type: none"> Text se od zadaného tématu v některých pasážích odklání a/nebo jsou některé textové pasáže povrchní. 	<ul style="list-style-type: none"> Text v zásadě odpovídá zadanému tématu a zároveň je téma zpracováno v zásadě funkčně. 	<ul style="list-style-type: none"> Text odpovídá zadanému tématu a zároveň je téma zpracováno funkčně. 	<ul style="list-style-type: none"> Text plně odpovídá zadanému tématu a zároveň je téma zpracováno plně funkčně.
1 B	<ul style="list-style-type: none"> Text prokazatelně nevykazuje charakteristiky zadaného útvaru a reaguje na jiné vymezení komunikační situace. 	<ul style="list-style-type: none"> Text vykazuje značné nedostatky vzhledem k zadané komunikační situaci a zadanému útvaru. 	<ul style="list-style-type: none"> Text vykazuje nedostatky vzhledem k zadané komunikační situaci a zadanému útvaru. 	<ul style="list-style-type: none"> Text v zásadě odpovídá zadané komunikační situaci a zadanému útvaru. 	<ul style="list-style-type: none"> Text odpovídá zadané komunikační situaci a zadanému útvaru. 	<ul style="list-style-type: none"> Text plně odpovídá zadané komunikační situaci a zadanému útvaru.
2 A	<ul style="list-style-type: none"> Pravopisné a tvaroslovné chyby se vyskytují ve velmi vysoké míře (16 a více chyb). Chyby mají zásadní vliv na čtenářský komfort adresáta. 	<ul style="list-style-type: none"> Pravopisné a tvaroslovné chyby se vyskytují ve vysoké míře (13-15 chyb). Chyby mají vliv na čtenářský komfort adresáta. 	<ul style="list-style-type: none"> Pravopisné a tvaroslovné chyby se objevují ve větší míře (10-12 chyb). Některé chyby mají vliv na čtenářský komfort adresáta. 	<ul style="list-style-type: none"> Pravopisné a tvaroslovné chyby se objevují často (7-9 chyb). Chyby v zásadě nemají vliv na čtenářský komfort adresáta. 	<ul style="list-style-type: none"> Pravopisné a tvaroslovné chyby se vyskytují spíše ojediněle (4-6 chyb). Chyby nemají vliv na čtenářský komfort adresáta. 	<ul style="list-style-type: none"> Pravopisné a tvaroslovné chyby se vyskytují spíše ojediněle (0-3 chyby). Případné chyby nemají vliv na čtenářský komfort adresáta.
2 B	<ul style="list-style-type: none"> Slovní zásoba je nemotivovaně chudá až primitivní. V textu se vyskytují ve vysoké míře výrazy, které jsou nevhodně volené vzhledem k označované skutečnosti. Volba slov a slovních spojení zásadně narušuje porozumění textu. 	<ul style="list-style-type: none"> Slovní zásoba je nemotivovaně chudá. V textu se ve větší míře vyskytují výrazy, které jsou nevhodně volené vzhledem k označované skutečnosti. Volba slov a slovních spojení narušuje porozumění textu. 	<ul style="list-style-type: none"> Slovní zásoba je spíše chudá. V textu se často vyskytují výrazy, které jsou nevhodně volené vzhledem k označované skutečnosti. Volba slov a slovních spojení občas narušuje porozumění textu. 	<ul style="list-style-type: none"> Slovní zásoba je vzhledem ke zvolenému zadání postačující, a lenikoli potřebně pestrá a bohatá. V textu se místy vyskytují výrazy, které jsou nevhodně volené vzhledem k označované skutečnosti. Volba slov a slovních spojení v zásadě narušuje porozumění textu. 	<ul style="list-style-type: none"> Slovní zásoba je spíše bohatá, rozmanitě lexikální prostředky jsou téměř vždy funkční. V textu se jen ojediněle vyskytují výrazy, které jsou nevhodně volené vzhledem k označované skutečnosti. Volba slov a slovních spojení narušuje porozumění textu. 	<ul style="list-style-type: none"> Slovní zásoba je motivovaně bohatá, rozmanitě lexikální prostředky jsou plně funkční. V textu se nevyskytují výrazy, které jsou nevhodně volené vzhledem k označované skutečnosti. Volba slov a slovních spojení narušuje porozumění textu.
3 A	<ul style="list-style-type: none"> Výstavba větných celků je nemotivovaně jednoduchá až primitivní, nebo je ve vysoké míře přetížena. Syntaktické nedostatky se v textu vyskytují ve vysoké míře. Nedostatky mají zásadní vliv na čtenářský komfort 	<ul style="list-style-type: none"> Výstavba větných celků je nemotivovaně jednoduchá, nebo je ve větší míře přetížena. Syntaktické nedostatky se v textu vyskytují ve větší míře. Nedostatky mají vliv na čtenářský komfort adresáta. 	<ul style="list-style-type: none"> Výstavba větných celků je spíše jednoduchá, nebo přetížena. Syntaktické nedostatky se v textu vyskytují občas. Nedostatky mají občas vliv na čtenářský komfort adresáta. 	<ul style="list-style-type: none"> Výstavba větných celků je v zásadě promyšlená a syntaktické prostředky jsou vzhledem ke komunikační situaci v zásadě funkční. Místy se v textu objevují syntaktické 	<ul style="list-style-type: none"> Výstavba větných celků je promyšlená a syntaktické prostředky jsou vzhledem ke komunikační situaci téměř vždy funkční. Syntaktické nedostatky se v textu vyskytují 	<ul style="list-style-type: none"> Výstavba větných celků je promyšlená a syntaktické prostředky jsou vzhledem ke komunikační situaci plně funkční. Syntaktické nedostatky se v textu téměř

	adresáta.			nedostatky • • Nedostatky mají místo vliv na čtenářský komfort adresáta.	jen ojedinele. • Nedostaky nemají vliv na čtenářský komfort adresáta.	nevyskytují. • Čtenářský komfort adresáta není narušován.
3 B	<ul style="list-style-type: none"> • Text je nesoudržný a chaotický. • Členění textu je nelogické. • Text je argumentačně nezvládnutý. • Adresát musí vynaložit velké úsilí, aby se v textu zorientoval, nebo se v textu neorientuje vůbec. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kompozice textu je nepřehledná. • V členění textu se ve větší míře vyskytují nedostatky. • Argumentace je ve větší míře nesrozumitelná. • Adresát musí vynaložit úsilí, aby se v textu zorientoval. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kompozice textu je spíše nahodilá. • V členění textu se často vyskytují nedostatky. • Argumentace je občas nesrozumitelná. • Organizace textu má vliv na čtenářský komfort adresáta. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kompozice textu je v zásadě vyvážená. • Text je až na malé nedostatky vhodně členěn a logicky uspořádán. • Argumentace je v zásadě srozumitelná. • Organizace textu v zásadě nemá vliv na čtenářský komfort adresáta. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kompozice textu je promyšlená a vyvážená. • Text je vhodně členěn a logicky uspořádán. • Argumentace je srozumitelná. • Organizace textu nemá vliv na čtenářský komfort adresáta. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kompozice textu je precizní. • Text je vhodně členěn a logicky uspořádán. • Argumentace je velmi vyspělá. • Organizace textu nemá vliv na čtenářský komfort adresáta.

V Olomouci dne 29. září 2021

PhDr. Ladislav Pochyla
ředitel